

**ESZTERHÁZY KÁROLY FŐISKOLA
NEVELÉSTUDOMÁNYI
DOKTORI ISKOLA**

Beköszöntő

Örömmel tölt el az a tudat, hogy két évvel a Történelemtudományi Doktori Iskola indulása után most Neveléstudományi Doktori Iskolát hozhatunk létre. Ezzel a két tematikával az Eszterházy Károly Főiskola és Eger emblemikus értékei szerepelnek a tudományos kutatás palettáján: történelem és tanárképzés.

Intézményünk több mint 200 éve áll a felsőoktatás szolgálatában, s az elmúlt 6 évtizedben több mint 300 ezer főiskolai és egyetemi végzettségű szakembert adott a magyar társadalomnak és a közoktatásnak. A közel 8 ezer hallgatóval és 650 dolgozóval működő intézmény képzési kínálata rendkívül sokrétű. A négy karon 30 BA/BSc alapképzésben, 34 mesterképzési szakon, illetve szakképzésben folyik az oktatás a bölcsészettudományok, a gazdaság- és társadalomtudományok, a természettudományok, a sporttudományok, a művészetek és a művészetközvetítés terén.

Főiskolánkon több, nemzetközileg elismert tudományos műhely működik. A tehetséggondozásban, illetve a tudományos tevékenységben a hazai felsőoktatási intézményekkel történő együttműködésen túl fontos szerepet tölt be a főiskola 30 ország 74 intézményével kialakított nemzetközi kapcsolatrendszere.

Kiváló adottságokkal rendelkező tanulási környezet ad esélyt Észak-Magyarország egyetlen Neveléstudományi Doktori Iskolájának eredményességéhez: gazdagon felszerelt könyvtár, magas színvonalú informatikai szolgáltatások és jól felkészült oktatók fogadják a leendő doktoranduszokat. Olyan hallgatókat várunk – akár most végeztek, akár már a tanári pályán működnek –, akik elkötelezettek abban, hogy az iskolai nevelés, oktatás és kutatás világa egybetartozzon. A Neveléstudományi Doktori Iskola valós kontextusában vizsgálja a tanárság mint hivatás és professzió világát, valamint az eredményes tanári munka 21. századi eszköztárát, tantárgypedagógiáit. A képzés irányítói és tanárai szakterületük kiváló felkészültségű oktatói és kutatói, akik valamennyien fontos feladatuknak tartják a magyar tudományosság magas szintű utánpótlásának előmozdítását.

Az Eszterházy Károly Főiskola szeretettel várja mindazokat, akiknek érdeklődését felkeltették PhD-képzésünk programjai, s akik Eger páratlan szépségű környezetében doktori tanulmányokat kívánnak folytatni. A gazdag történelmi múlt, a színes kulturális élet és a főiskola adottságai kiváló háttérül szolgálnak a Neveléstudományi Doktori Iskola minden leendő hallgatójának, hogy eredményes tudományos munkát végezhesenek.

Eger, 2012. március 20.

Dr. Hauser Zoltán
rektor

A Neveléstudományi Doktori Iskola programjai

**A pedagógusképzést és a tantárgy-pedagógiákat középpontba állító
Doktori Iskolánk (a továbbiakban: DI) öt jelentős tématerületet integrál.**

Ebből az első a pedagógiai tudat kialakulásával, a tanári személyiség formálódásával és a tantárgypedagógiák megjelenésével **történeti** szempontból foglalkozik: ez az egyetlen diakrón szemléletű programunk. A többi négy témakör a tanári személyiség fejlődésének és a nevelői hatás kialakításának **kortárs** mozzanatait kívánja megragadni. A témakörök bemutatása tehát ezt a logikai sorrendet követi: nevelés- és művelődéstörténeti program (vezetője: **Dr. Monok István**); a tanári személyiség és a pedagógusképzés pedagógiája (vezetője: **Dr. Falus Iván**); az anyanyelv és az idegen nyelvek pedagógiája (vezetője: **Dr. Bárdos Jenő**); elektronikus tanulási környezetek és a 21. század információs társadalma (vezetője: **Dr. Komenczi Bertalan**); a környezeti nevelés és tudatformálás (vezetője: **Dr. Mika János**). A Doktori Iskola összes doktorjelöltje számára kötelező alapoó tárgyakat a fenti egyetemi tanárok tanítják. A DI vezetője: Dr. Komenczi Bertalan. A DI programigazgatója: Dr. Bárdos Jenő. A DI titkára: Dr. Simándi Szilvia.

A Monok István vezette nevelés- és művelődéstörténeti program részletesen elemzi és kutatja a magyar pedagógusszakmák kibontakozásának a közép-európai fejlődéssel összhangban álló témaköreit, továbbá e folyamatnak az európai modernizációval összefüggő, a kora újkorig visszanyúló művelődés- és neveléstörténeti összetevőire is kiterjedő recepciótörténeti vonatkozásait. Ízelítő a nagyobb kutatási témakörökből: az európai neveléstudományi eszmék magyarországi befogadástörténete; a nőnevelés évezredei; iskolai könyvtárak Magyarországon és Erdélyben; múzeumi gyűjtemények mint az oktatás és nevelés forrásai; az alsópapság kulturális horizontja; tanárok és tanítók magánkönyvtárai; az anyanyelv és az idegen nyelvek tanításának kultúrtörténete. Témavezetők: **Monok István**, Bárdos Jenő, Csoma Zsigmond, Petercsák Tivadar, Pukánszky Béla, Tüskés Gábor és mások.

A Falus Iván vezette pedagóguskutatási és pedagógusképzési program részletesen elemzi és kutatja a pedagógus élet- és munkakörülményeit, nézeteit, szaktudását, tevékenységét és kompetenciáit. Külön foglalkozik a pedagógusképzés magyar és nemzetközi célrendszerével, a képzés tartalmával, módszereivel és minőségbiztosításával, a pedagógusok pályaalakulási vizsgálataival stb. Ízelítő a nagyobb kutatási témakörökből: mentor-

képzés, vezetői stílusok a pedagógusközösségekben; a kezdő pedagógusok speciális problémái; a pedagógusmunka sztenderdjei; a kiegészítő problémája; a pedagóguspálya presztízse. Témavezetők: **Falus Iván**, Bárdos Jenő, Estefánné Varga Magdolna, Kállai Ernő, Kotschy Beáta, Nahalka István, Perjés István, Poór Zoltán, Sallai Éva és mások.

A Bárdos Jenő vezette nyelvpedagógiai program részletesen elemzi és kutatja az anyanyelv és az idegen nyelvek tanításának és tanulásának kortárs elméleteit és gyakorlatát, bár foglalkozik mindezek történeti (diakrón) vetületeivel is. Kiemelt kutatási terület a nyelvi mérés és értékelés, a nyelvvizsgáztatás témaköre, valamint a magyar mint idegen nyelv nyelvpedagógiája. Ízelítő a nagyobb kutatási témakörökből: az idegen nyelvek oktatásának anyanyelvi megalapozottsága; az anyanyelv és az idegen nyelvek

tanításának és tanulásának művelődéstörténete; nyelvi mérés, tesztelés, nyelvvizsgáztatás; a fordítás és a tolmácsolás nyelvpedagógiája; a nyelvi készségek fejlesztésének és a nyelvi tartalom közvetítésének elmélete és gyakorlata. Témavezetők: **Bárdos Jenő**, Budai László, Eöry Vilma, Heltai Pál, Medgyes Péter, Nádor Orsolya, Pléh Csaba, Poór Zoltán, Vámos Ágnes, Zimányi Árpád és mások.

A Komenczi Bertalan vezette elektronikus tanulási környezetek program célja annak a lehetőségrendszernek és kihívásnak a tanulmányozása, amelyet az elektronikus információ- és kommunikációtechnikai eszközök a tanítás és tanulás elmélete és gyakorlata számára jelentenek. A kutatások fókuszja az elektronikus információs és kommunikációs technológiák szerepére és hatásrendszerére irányul az oktatás, a tanulás, általában a humánerőforrás-fejlesztés területén, interdiszciplináris megközelítéssel. Ízelítő a nagyobb kutatási témakörökből: társas kapcsolatok elemzése a mai információtechnológia eszközeivel; az IKT-eszközök tanulási alkalmazásának több módszerű elemzése; kognitív habitus és tanulási környezet; médiafilozófia; tanári technofil és technofób attitűdök; tanári kompetenciák elektronikus tanulási környezetekben; a professzionális szemléltetés pedagógiája; a képernyőn keresztül történő tanulás pszichológiája és pedagógiája. Témavezetők: **Komenczi Bertalan**, Bessenyei István, Forgó Sándor, Kárpáti Andrea, Kis-Tóth Lajos, Ollé János, Tóvári Judit, Pléh Csaba és mások.

A Mika János vezette környezeti nevelés és tudatformálás program részletesen elemzi és kutatja a környezeti kockázatok kezelésének, a modern ökológiai szemlélet kialakításának pedagógiáját; a fenntartható fejlődés és tájhasználat nevelési vonatkozásait; a környezetvédelem és a természettudományi képzés oktatási és nevelési aspektusait. Ízelítő a nagyobb kutatási témakörökből: kompetenciafejlesztés és környezeti nevelés; a klímaváltozás környezetvédelmi és oktatási aspektusai; korszerű módszerek és elektronikus környezetek a természettudományos oktatásban; a megújuló energiaforrások ismerete és az energiahatékonyságra nevelés; a természettudományok

oktatásának művelődéstörténete; környezeti nevelési projektek és oktatócsomagok. Téma-vezetők: **Mika János**, Kárász Imre, Kertész Ádám, Murányi Zoltán, Orbán Sándor, Pajtók-né Tari Ilona, Patkós Csaba, Pénzesné Kónya Erika, Szlávik János, Ütőné Visi Judit és mások.

Képzésfilozófiánk lényege az, hogy doktorjelöltjeink olyan kutatási témákat válasszanak, amelyek tudáshiányokat tárnak fel és oldanak meg, ugyanakkor eredményeik olyanok, amelyek be is épülnek a társadalmi praxisba, főként a nevelés és oktatás, a tanárképzés és a pedagógiai hasznú kommunikációs technikák fejlesztése területén. Szívesen fogadunk olyan gyakorlatközeli témákat, amelyek megoldása csak elméleti tudással, inter- és multidiszciplináris szakismerettel lehetséges. Célunk az, hogy kutatásainkkal növeljük a tanárság szakmai tudását, és eljussunk ahhoz a paradigmaváltáshoz, amely hozzájárul egy kompetenciaalapú, kritériumorientált, segítő pedagógia megteremtéséhez. Az új pedagógiai kultúra megjelenésének záloga a tanári önismeret és tudatosság fejlesztése és a tantárgy-pedagógiák megújulása, kiteljesedése. Ezért jelöltjeink között szívesen látunk olyan igényes pedagógusértelmiségieket, akik a doktori fokozat megszerzését kreatív képességeik és egyben szakmai előrehaladásuk, életpályájuk természetes elemének tekintik. Várjuk a frissen végzett diszciplináris és tanári mesterszakos diplomázottakat is, feladatunknak tekintjük, hogy a kiválók kiválasztását szélesebb alapokra helyezzük.

A Doktori Iskola vezetői

Dr. Komenczi Bertalan

1947-ben született. Debreceni egyetemi tanulmányai után a gyöngyösi Berze Nagy János Gimnázium biológia-kémia szakos tanára, 1994 és 1999 között az intézmény igazgatója. Ugyanebben az időszakban a Gimnáziumok Országos Szövetségének társelnöke. 1990 és 1994 között a Magyar Országgyűlés tagja. 1999-ben részt vett a Miniszterelnöki Hivatal megbízásából készült „Magyar válasz az Információs Társadalom kihívásaira” című stratégiai tanulmány oktatás-fejlesztési részének elkészítésében. Jelenleg az Eszterházy Károly Főiskola Tanárképzési és Tudástechnológiai Karának egyetemi tanára, a kar Képzés-fejlesztési Bizottságának tagja, a Neveléstudományi Doktori Iskola vezetője. 2002-ben létrehozta a főiskola Információs Társadalom Oktató- és Kutatócsoportját. 2004-ben kutatóprofesszor Amerikában (Valdosta State University, Georgia). A 2005-ben kiadott első magyar e-learning kézikönyv (E-Learning 2005) egyik szerzője. 2009-ben jelent meg Elektronikus tanulási környezetek című könyve a Gondolat Kiadó Kognitív szeminárium sorozatában. Kutatási területe az informatikai forradalom társadalmi hatásainak tanulmányozása, különös tekintettel a kérdéskör neveléstudományi, oktatásméleti vonatkozásaira.

Fontosabb kitüntetései és szakmai elismerései: Eszterházy-émlékérem (2007), a HUNDIDAC Szövetség Tanész-közverseny Nagydíja (2009).

Dr. Bárdos Jenő

1945-ben született. Szegeden, a JATE-n szerzett magyar-országi-angol nyelv és irodalom szakos középiskolai tanári oklevelet 1968-69-ben. Négy évig tanított középiskolában Budapesten; 1972 óta, vagyis negyven éve egyetemi oktató: ebből az ELTE 18 év, Veszprém (VE majd PE) 20 év és Eger (EKF) 2 év. 1979-80-ban Canterburyben (E.K.) posztgraduális fokozatot szerez; 1981-ben bölcsészdoktor (ELTE); 1987-ben kandidátus (MTA); 1995-ben (ELTE) habilitált; 2007-ben az MTA doktora. 1988-90 között a magyar nyelv és irodalom Fulbright-ösztöndíjas vendégprofesszora a Rutgers Egyetemen (New Brunswick, N.J., USA). Három év alatt létrehozta és akkreditáltatta a ma is működő 18 kredités magyar nyelv és irodalom mellékszakot. 1990-ben megalapította az Angol Nyelv és Irodalom Tanszéket a Veszprémi Egyetemen, majd nyolcévnyi dékánása idején 11 tanszékkel és 18 programmal kiteljesítette a VE Tanárképző Karát, tanszékét pedig Angol-Amerikai Intézeté bővítette. 1999-ben indította el alkalmazott nyelvészeti és nyelvpedagógiai doktori programját, amely

alprogramként élt tovább a PE multidiszciplináris karakterű Doktori Iskoláiban: 10 doktorjelöltje szerzett fokozatot. Kutatásai az alkalmazott nyelvészet, a nyelvpedagógia, a magyar mint idegen nyelv, hungarológiai témákban is mindvégig megőrzik a tanárképzéshez, a tanári szaktudáshoz kapcsolódó fókuszukat. Számos hazai és nemzetközi testület tagja.

Fontosabb kitüntetései és szakmai elismerései: Apáczai Csere János-díj (1993); Széchenyi Professzori Ösztöndíj (1999-2002); Brassai Sámuel-díj (2008); a Magyar Köztársaság Érdemrend Lovagkeresztje (2010); Kiss Árpád-díj (2011).

Dr. Falus Iván

1943-ban született. Az Eötvös Loránd Tudományegyetemen 1968-ban szerzett pedagógiai előadói és orosz szakos középiskolai tanári diplomát. 1988-ban kandidátusi fokozatot szerzett, 2005-ben habilitált, 2008-ban az MTA doktora lett. 1968 és 1973 között az ELTE Neveléstudományi Tanszékén dolgozott, 1973 és 1976 között az Országos Oktatástechnikai Központ osztályvezetője, majd főosztályvezetője volt. 1977-2006 között ismét az ELTE oktatója, 2006-2008 között a Pannon Egyetem tanára. Az ELTE Neveléstudományi Doktori Iskolájának alapító tagja, közel 50 hallgatójának témavezetője és oktatója. 2008 óta az Eszterházy Károly Főiskola Észak-magyarországi Regionális Pedagógusképzési Kutató és Szolgáltató Központjának főigazgatója. Elnöke a Tanárképzők Szövetségének és az MTA Pedagógiai Bizottságának. A Pedagógusképzés című folyóirat főszerkesztője. Kutatásai főként a pedagógustevékenység elemzésére, feltárására, a pedagógusképzésre, valamint a didaktikán belül elsősorban az oktatás módszereire és stratégiáira irányultak.

Fontosabb kitüntetései és szakmai elismerései: Kiss Árpád-díj (1995), Széchenyi Professzori Ösztöndíj (1997-2000), Széchenyi István Ösztöndíj (2001-2003), Apáczai Csere János-díj (2005), Mestertanári Aranyérem (2005).

Dr. Mika János

1953-ban született. Éghajlatkutató, az MTA doktora, egyetemi tanár. Fő tevékenységei: az éghajlatváltozás magyarországi sajátosságainak kutatása; felsőoktatás és tanárképzés; tudománynépszerűsítés a médiában. Az ELTE-n szerzett matematikatanári és meteorológus diplomát 1977-ben. Az éghajlat globális modellezéséből doktorált 1979-ben. Statisztikus eszközökkel számszerűsítette a globális klímaváltozás magyarországi sajátosságait, amit az MTA 1992-ben a földtudomány kandidátusa, majd 2007-ben az MTA doktora címmel ismert el. Tudományos közleményeinek száma 402, ebből 53 angol és 112 magyar nyelvű folyóiratcikk. Összesített impakt faktora 24,110. Harminc szakdolgozója közül ketten I., ketten pedig II. díjat nyertek az Országos Tudományos Diákköri Konferenciákon. Két sikeres PhD-dolgozat témavezetője, egyikük elnyerte az Európai Meteorológiai Társaság

Kiváló Ifjú Kutató díját. 2008-óta dolgozik az EKF Földrajz Tanszékén, ahol az alapképzésben, a tanári és a geográfus mesterképzésben, valamint a Környezeti nevelés és tudatformálás doktori programban vállal feladatokat. A Természettudományi Kar Tudományos Bizottságának elnöke.

Fontosabb kitüntetései és szakmai elismerései: WMO Norbert Gerbier-MUMM díj (1999), Steiner Lajos-díj (2000), Pro Meteorológia Emlékplakett (2004), Schenzl Guidó-díj (2012).

Dr. Monok István

1956-ban született. Egyetemi tanulmányai után 1980 és 1989 között a Szegedi Tudományegyetem (SZTE) Központi Könyvtárában dolgozott könyvtárosként. 1989-től az SZTE-n könyvtáros szakot alapított, a Tanszéket 1999-ig vezette, majd 2011-től újra vezeti. Emellett 1991-92-ben a JATE főtítkára is volt, 1996-tól 1999-ig a Művelődéstörténeti Intézet igazgatója. 1999 és 2009 közt az Országos Széchényi Könyvtár főigazgatója. 1986-tól vezetője a Magyarország és Erdély kora újkori olvasmányműveltségére vonatkozó kutatásoknak, ez maradt fő kutatási területe. Egerben 2002 óta tanít, jelenleg az EKF Kulturális Örökség és Művelődéstörténet Tanszék vezetője. Az MTA Művelődéstörténeti Bizottságának 2006 óta elnöke, alapítója számos folyóiratnak, könyvsorozatnak, vendégtanára a párizsi EPHE, a Bologna Egyetem, illetve a Kolozsvári Egyetem művelődéstörténeti és kulturális örökség tanulmányok tanszékeinek. A Nemzetközi Magyarságtudományi Társaság főtítkára 2006 óta.

Fontosabb kitüntetései és szakmai elismerései: „Tudással Magyarorszáért”-emlékplakett (2001), Chevalier dans l'Ordre des Arts et des Lettres de la République Française (2004), Cavaliere dell'Ordine al Merito della Repubblica Italiana (2004), a Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztje (2009), Széchényi-díj (2011).

Praktikus tudnivalók

Az Eszterházy Károly Főiskola Neveléstudományi Doktori Iskolája felvételt hirdet a 2012/2013-es tanév őszi félévére. Jelentkezési határidő: 2012. május 30. A felvételi vizsgára 2012 júniusában kerül sor.

A jelentkezés alapfeltétele MA/egyetemi szintű diploma és egy "C" típusú középfokú nyelvvizsga. A felvételi eljárás díja: 7500 forint. A felvételi eljárás díját készpénzátutalási megbízással (sárga csekken) kell befizetni, amelyet a felvételi elbeszélgetésre behívó levéllel együtt küldünk meg. (A felvételi vizsgára a csekket bemutatás céljából el kell hozni.)

A Neveléstudományi Doktori Iskola által megállapított **költségtérítés összege: 150.000,- forint/félév.** Az eredményesen felvételiző hallgatók jó eséllyel pályázhatnak költségtérítésük 50 százalékos támogatására az EKF Lyceum Pro Scientiis Alapítványánál.

További információkért látogasson el honlapunkra a

<http://nevtudphd.ektf.hu>-ra,
illetve forduljon a Doktori Iskola titkárához, Dr. Simándi Szilviához,
a simandiszilvia@ektf.hu címen.

A Nemzeti Köznevelési Törvényben (CXC/2011 tv.) bevezetett pedagógus-életpályamodell szerint a tudományos fokozatot megszerző és rendszeresen publikáló tanárok számára a jelentősen magasabb anyagi elismeréssel járó **kutató tanári fokozat**ba lépés lehetősége nyílik meg.

Javasoljuk a jelentkezőknek, hogy a kutatási téma kidolgozásához vegyék fel a kapcsolatot a programvezetőkkel. Az elérhetőségek honlapunkon megtalálhatók. A feltüntetett témák mellett rokon témák is választhatók.

A Doktori Iskola címe:

Eszterházy Károly Főiskola
Neveléstudományi Doktori Iskola
3300 Eger, Eszterházy tér 1.
<http://nevtudphd.ektf.hu>

* 7. melléklet a 2011. évi CXC. törvényhez

A pedagógus fokozatokhoz tartozó garantált illetmény az illetményalap százalékában

Eszterházy Károly Főiskola <http://www.ektf.hu>

Neveléstudományi Doktori Iskola <http://nevtudphd.ektf.hu/>